

Nr 315.

Av herr **Holmbäck**, om placering i högre lönegrad av överbibliotekarierna vid universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund.

I den till riksdagen 1925 avlåtna propositionen om reglering av löner och pensioner för befattningshavarna vid rikets universitet samt Karolinska mediko-kirurgiska institutet föreslog Kungl. Maj:t, att överbibliotekarierna vid de båda universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund i lönehänseende borde även för framtiden likställas med professorer (en ställning inom universitetsorganisationen, som de sedan århundraden tillbaka innehaft) och att lönen alltså borde bestämmas till 12.000 kr. jämte ett ålderstillägg av 1.000 kr. Statsutskottets majoritet såg i förslaget en välmotiverad uppskattning av ledningen och ansvaret för universitetsbiblioteken och tillstyrkte därför förslaget, vilket även godkändes av första kammaren. Reservationsvis yrkades emellertid i utskottet, att överbibliotekarierna skulle insättas i det för förvaltningspersonalen avsedda löneschemat och placeras i lönegraden B 30, och denna reservation antogs i andra kammaren. Vid gemensam votering segrade reservationen med 202 röster mot 151.

I följd av detta riksdagens beslut utgå de båda överbibliotekariernas löner för närvarande med resp.: i Uppsala (F-ort) lägst 10.260 kr. och högst 11.700 kr. och i Lund (D-ort) lägst 9.780 kr. och högst 11.220 kr. Dessa löneförmåner äro enligt mitt förmenande för låga med hänsyn till den betydelsefulla ställning, som överbibliotekarierna intaga, och det ansvar, som åvilar dem. Överbibliotekarierna äro chefer för universitetens största och utan gensägelse viktigaste vetenskapliga institutioner, vilka under de senaste decennierna genomgått en storartad och omgestaltande utveckling, som alltjämt fortsättes. Den jämna och obrutna gången av det vetenskapliga arbetet vid universiteten beror till väsentlig grad på, huru universitetsbiblioteken förvaltas och skötas. På överbibliotekarierna ställas därför stora krav, och de måste vara synnerligen väl initierade i såväl inhemska som utländska biblioteksförhållanden samt äga en grundlig och allsidig insikt i den vetenskapliga litteraturens ställning och utveckling. Uppsala universitetsbibliotek, vilket i fråga om samlingarnas omfattning är vårt lands största och främsta bibliotek och även genom sin handskriftssamling intar en rangplats bland universitetsbiblioteken överhuvud taget, har med utländska institutioner och sällskap storartade bytesförbindelser, vilka särskilt upparbetats under de tre senaste decennierna och nu nått en sådan utveckling, att de veterligen icke överträffas vid något europeiskt universitetsbibliotek. Även Lunds universitetsbibliotek har numera en bytesrörelse av betydande omfattning. Båda universitetsbiblioteken äro vetenskapliga bibliotek av universell läggning — icke specialbibliotek —, vilka skola tillgodose alla vid universiteten idkade och representerade vetenskaper.

Skulle överbibliotekarierna vid universitetsbiblioteken tillerkännas sådana lönevillkor, som motsvara de för resp. ämbeten erforderliga kvalifikationerna

och det därmed förbundna tjänsteansvaret, borde de enligt min mening aningen erhålla samma löneställning som professorerna eller ock hänföras till den för "tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning" avsedda lönegraden A 1. Då professorerna i lönehänseende intaga en ställning, som är helt betingad av de säregna förhållandena beträffande professorskårens rekrytering m. m., anser jag den sistnämnda utvägen lämpligast. Universitetsbiblioteken torde beträffande verksamhetens omfattning och organisation mer än väl kunna uthärda en jämförelse med de ämbetsverk, vilkas chefer placerats i lönegraden A 1, såsom Kungl. Biblioteket, Nationalmuseum, Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, Sveriges geologiska undersökning, Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, Mynt- och justeringsverket m. fl. Ehuru antalet fast anställda tjänstemän naturligtvis icke ensamt utgör någon avgörande mätare på omfattningen och betydelsen av vederbörande verks eller institutions arbetsuppgifter, bör erinras därom, att å Uppsala universitetsbiblioteks ordinarie stat äro uppförda 13 befattningar av högre grad (utom chefen) och å Lunds 8 (likaledes förutom chefen). Motsvarande siffror äro för Kungl. biblioteket 11 (+ 1 å extra stat), Nationalmuseum 4, Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museum 4 (+ 5 å extra stat), Sveriges geologiska undersökning 11, Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt 10, Mynt- och justeringsverket 6 (+ 1 å extra stat). Av de ovan anförda ämbetsverken, vilkas chefer äro förda till lönegraden A 1, har sålunda icke något enda en lika stor ordinarie tjänstemannastab som universitetsbiblioteket i Uppsala, och två av dem ha mindre ordinarie personal än universitetsbiblioteket i Lund. Vad särskilt angår Uppsala universitetsbibliotek — vars chef har mer än 2.500 kr. lägre begynnelselön än chefen för Kungl. biblioteket, ehuru han har en större institution att förvalta — må särskilt framhållas, att arbetskrafterna äro för små för de föreliggande uppgifterna; vilket även Kungl. Maj:t behjärtat genom att föreslå innevarande års riksdag att bevilja anslag till tvenne nya högre tjänster, därav en å ordinarie stat.

En placering i lönegraden A 1 för de båda överbibliotekarierna skulle med nuvarande dyrortsgruppering innebära, att en nyutnämnd överbibliotekarie i Uppsala under de fem första åren erhöle en 780 kr. högre lön än en samtidigt utnämnd professor och därefter 220 kr. lägre lön än samme professor. Överbibliotekarien i Lund skulle de första fem åren få 300 kr. mer och därefter 700 kr. mindre än en samtidigt utnämnd professor.

Med stöd av ovan anförda synpunkter får jag anhålla,

att riksdagen måtte besluta, att överbibliotekarierna vid universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund för framtiden skola placeras i lönegraden A 1 för tjänstemän i chefsställning.

Stockholm den 24 januari 1937.

Åke Holmbäck.